

BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 26 października 2015 r.

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Krzysztof Olkowicz

KMP.571.1.2015.DK

Pan
gen. Jacek Kitliński
Dyrektor Generalny Służby
Więziennej
Rakowiecka 37a
02-521 Warszawa

Szanowny Panie Generale

W piśmie z dnia 21 maja 2015 r. Ryszard Czerniawski - ówczesny Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich zwrócił się do Pana między innymi w sprawie ewakuacji osób z niepełnosprawnością, osadzonych w zakładach karnym i aresztach śledczych.

Dotychczasowe wizytacje przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji pozwalają na stwierdzenie, że w części wizytowanych jednostek penitencjarnych nie przyjęto żadnych zasad ewakuacji osób z niepełnosprawnością lub opisano je w instrukcjach bezpieczeństwa sposób szczątkowy np. ogólnikowo ustalając, że należy pomóc w ewakuacji osobom z niepełnosprawnością ruchową.

W mojej ocenie organizacja ewakuacji osób z niepełnosprawnością powinna uwzględniać dotyczące ich wytyczne postępowania personelu na wypadek zagrożenia, w tym sposoby alarmowania (nawet indywidualne) osadzonych, a także wskazywać na dodatkowe obowiązki innych pracowników obiektu, w którym akcja jest prowadzona. Podstawowe zasady w tym obszarze powinny być spójne dla wszystkich zakładów karnych i aresztów śledczych, a poszerzone przez wydziały ochrony poszczególnych jednostek penitencjarnych o indywidualne kwestie, związane z topografią i wyposażeniem danej jednostki.

W odpowiedzi na to wystąpienie, w piśmie z dnia 18 czerwca 2015 r. (sygn. BDG-070-72/15/431) wskazał Pan, że instrukcje bezpieczeństwa pożarowego sporządzane przez kierowników poszczególnych jednostek odnoszą się do wszystkich osób znajdujących się w ewakuowanych budynkach, w tym również do osób z niepełnosprawnością.

Mam poważne wątpliwości dotyczące uznania, że organizacja ewakuacji osób z niepełnosprawnością przebiega w identyczny sposób, jak osadzonych, którzy nie borykają się z dysfunkcjami wzroku, słuchu i ruchu, w tym poruszają się na wózkach inwalidzkich. Zwracam w tym miejscu uwagę, że między osadzonymi sprawnymi, a osobami z niepełnosprawnością (np. poruszającymi się na wózkach inwalidzkich) istnieją istotne

różnice w zakresie możliwości samodzielnego poruszania się. Problem jest tym większy, że wyłączenia w zakresie dostosowania budynków jednostek penitencjarnych do potrzeb osób z niepełnosprawnością i ograniczenia wymogów dotyczących długości i szerokości dróg ewakuacyjnych, wynikające z rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2012 r. *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie* (Dz. U. Nr 75, poz. 690 z późn. zm.), powodują, że szybkie opuszczenie zagrożonego miejsca dla osoby z niepełnosprawnością jest trudne lub nawet niemożliwe. Nadto lokalizacja osób z niepełnosprawnością niejednokrotnie na wyższych kondygnacjach w zakładach karnych i aresztach śledczych, z dala od głównych wyjść, do których trasa wiedzie przez schody, oraz często za wąskie dla wózków inwalidzkich drzwi i przejścia o zbyt wysokich progach, determinuje konieczność rozważenia oraz opisanie choćby tego kto, w jakiej liczbie i w jaki sposób pomoże w ewakuacji tego typu osadzonych.

W tej sprawie skierowano również wystąpienie do Komendanta Głównego Straży Pożarnej, w której wskazano na Pana kolejne wyjaśnienie, że zgodnie z § 17 ust. 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. *w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów* (Dz. U. z 2010 r. Nr 109, poz. 719), instrukcje bezpieczeństwa pożarowego uzgadniane są z właściwymi komendantami Państwowej Straży Pożarnej i w chwili uzyskania ich akceptacji traktowane są, jako zgodne z obowiązującym w tym zakresie stanem prawnym. W udzielonej odpowiedzi z dnia 20 sierpnia 2015 r. (sygn. BZ-II-0739/1-2/15, pismo w zał.) Komendant Główny Straży Pożarnej wskazał, że cyt. *zgodnie z § 4 ust. 1 a ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej* (Dz. U. z 2009 r. Nr 178, poz. 1380, z późn. zm.) *odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej nie spoczywa na organach Państwowej Straży Pożarnej, a na właścicielu budynku, obiekcie budowlanego lub terenie lub na faktycznie władającym budynkiem, obiektem budowlanym lub terenem. W przypadku zakładów karnych i aresztów śledczych ich dyrektorzy, zapewniając ochronę przeciwpożarową zarządzanych obiektów, są obowiązani zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie budowlanym lub na terenie m.in. bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji.*

Jednocześnie Komendant Główny Straży Pożarnej wyraził stanowisko, że możliwe jest uwzględnienie w instrukcjach bezpieczeństwa pożarowego postulatów przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji, o ile nie stoją one w sprzeczności z zasadniczą funkcją przedmiotowych budynków, co oczywiście nie ma miejsca.

Mając na względzie przedstawione racje oraz stanowisko Komendanta Głównego Straży Pożarnej, uprzejmie proszę o ponowne rozważenie przedstawionej sprawy.

Załącznik 1.

Z poważaniem
Krzysztof Olewicz